

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงสาเหตุและกระบวนการในการนำไปสู่ภาวะการติดยาเสพติดตลอดจนวิถีชีวิตที่เยาวชนติดยาเสพติดเผชิญอยู่ และเมื่อเขามีปัญหา ความเดือดร้อน ความทุกข์ยาก ใครเป็นผู้ดูแลเขา เพื่อเจาะลึกถึงรูปแบบหรือกลไกในการที่จะเข้าไปช่วยเหลือเขาอย่างเหมาะสม โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนคนจนคนด้อยโอกาสที่ติดยาเสพติดในเขตเทศบาลเมืองปากพอง ซึ่งมีชุมชนอยู่ทั้งหมด 10 ชุมชน

วิธีการศึกษา อาศัยผู้ช่วยนักวิจัย 6 คน จาก 6 ชุมชน ซึ่งเป็นผู้เคยเสพยาเสพติด และเป็นเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดของกลุ่มเป้าหมายผู้ติดยาเสพติด เป็นผู้ลงพื้นที่เข้าหากกลุ่มเป้าหมายของแต่ละชุมชน โดยทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interviews) และสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนนักวิจัยจะทำการศึกษาสภาพปัญหาของหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เคยเข้าไปช่วยเหลือ จากนั้นจึงนำเอาข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) แล้วนำมาเขียนเป็นรายงานการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการติดยาเสพติดของเยาวชนที่เป็นคนจนคนด้อยโอกาสนั้นมาจากปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว เมื่อครอบครัวประสบปัญหาเศรษฐกิจก็มีผลต่อความเข้มแข็งของครอบครัว เช่น พ่อแม่ต้องออกจากบ้านไปประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาดูแลครอบครัวซึ่งประเด็นนี้เห็นได้ชัดในชุมชนเทศบาลเมืองปากพอง ที่หัวหน้าครอบครัวต้องออกทะเลไปหาปลาเป็นเวลานานแรมเดือนในน่านน้ำต่างประเทศ เป็นต้น เมื่อครอบครัวอ่อนแอหรือขาดภูมิคุ้มกัน ปัญหาต่างๆก็สามารถเข้าสู่ครอบครัวได้ง่าย รวมทั้งปัญหาเสพยาเสพติด

ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองปากพองยังไม่สามารถที่จะทำหน้าที่เป็นตาข่ายทางสังคม ในการที่จะเฝ้าระวังดูแลมิให้ยาเสพติดเข้าสู่ชุมชนด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ชุมชนยังไม่เข้มแข็งพอในการแก้ปัญหาเสพยาเสพติด และประเด็นที่สำคัญยิ่งก็คือ ประชาชนผู้ที่ต้องการแจ้งเบาะแสยังขาดความไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

นอกจากครอบครัวและชุมชนแล้วสถาบันการศึกษาก็มีความสำคัญ ที่จะส่งเสริมหรือแก้ปัญหาภาวะการติดยาเสพติดได้เช่นกัน นอกจากนี้ยังมีโรงเจ้าเข้าทรง (เป็นความเชื่อตามวิถีขององค์ความรู้ทางโลกตะวันออก) ก็ยังมีอิทธิพลในการปัญหาเสพยาเสพติดเช่นกัน

ส่วนแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวของการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในสถานศึกษาให้ลดน้อยลงนั้นจะต้องมีการเพิ่มศักยภาพและคุณภาพที่ดีของคนในชาติให้เกิดองค์ความรู้และมีทักษะในการที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆที่เข้ามาและช่วยกันสร้างสรรคสภาพแวดล้อมของสังคม มีการสืบสานวัฒนธรรมและมรดกที่ดั้งเดิมสร้างความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการที่เป็นมิตรกับธรรมชาติและเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ประสานความสามัคคี ช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาในรูปแบบของพหุภาคีหรือเป็นการแก้ปัญหาในลักษณะขององค์รวม ไม่ใช่ต่างคนต่างทำเหมือนเช่นในอดีตที่ผ่านมา ประเด็นของการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสื่อ